

**UCHWAŁA NR XLI/348/17
RADY GMINY W PARZĘCZEWIE**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Parzęczew
na lata 2018 – 2020**

Na podstawie art. 176 pkt 1, 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz.697 ze zm.), art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz.1875 ze zm.)- Rada Gminy w Parzęczewie uchwala, co następuje:

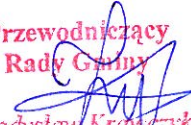
§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Parzęczew na lata 2018 – 2020 zwany dalej „programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program stanowi integralną część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parzęczew na lata 2011 – 2017.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Parzęczew oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Parzęczewie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Rady Gminy

Władysław Krawczyk

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PARZĘCZEW NA LATA 2018 - 2020

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	3
II.	DIAGNOZA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA GMINY PARZĘCZEW.....	4
III.	ADRESACI PROGRAMU.....	8
IV.	ANALIZA SWOT PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PARZĘCZEW	8
V.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	9
VI.	HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ.....	11
VII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	12
VIII.	MONITORING.....	12

I. WSTĘP

Do zadań własnych gminy określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(t. j. Dz. U. Z 2017 r., poz. 697 ze zm.) należy opracowanie i realizacja 3 – letnich programów wspierania rodziny, zadaniem własnym powiatu jest zaś opracowanie i realizacja 3 – letnich programów rozwoju pieczy zastępczej. Programy te mają na celu zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego. Równoległa realizacja obydwu programów umożliwi w kilkuletniej perspektywie ograniczenie umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Podstawa prawna Programu:

Art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz.697 ze zm).

Główne założenia programu to:

- 1) praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny powinna być elementem szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym,
- 2) w pracy z rodziną najważniejsza jest profilaktyka, należy wspierać rodzinę naturalną dziecka aby nie wystąpiła sytuacja kryzysowa, której konsekwencją jest zabieranie dziecka z domu,
- 3) praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka powinna być prowadzona także po zabraniu go z domu, żeby zwiększyć jego szanse powrotu do rodziny naturalnej,
- 4) umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w placówce opiekuńczo – wychowawczej może nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej oraz w przypadku braku możliwości zapewnienia temu dziecku opieki w rodzinnej pieczy zastępczej.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA GMINY PARZĘCZEW

Gmina Parzęczew jest gminą o charakterze rolniczym. W związku z niską opłacalnością produkcji rolnej zmniejsza się powierzchnia obszarów wykorzystywanych pod działalność rolniczą, występuje niski stopień specjalizacji produkcji, wynika on z niskiej bonitacji gleb oraz z rozdrobnienia gospodarstw. W gminie Parzęczew w 2010 roku funkcjonowało 621 gospodarstw rolnych o zróżnicowanej wielkości i strukturze gospodarowania. W gminie dominują gospodarstwa od 1 do 5 ha, a następnie od 5 do 10 ha. Najmniejszą liczbę stanowią gospodarstwa do 1 ha.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest charakterystyka społeczno – demograficzna oraz analiza danych o osobach i rodzinach objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie.

W poniższej tabeli zamieszczono dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców gminy Parzęczew z podziałem na płeć oraz wiek mieszkańców.

Tabela 1. Stan ludności w gminie Parzęczew w latach 2014 – 2017 z podziałem na płeć oraz wiek

	2014 Stan na dzień 31.12.2014 r.	2015 Stan na dzień 31.12.2015 r.	2016 Stan na dzień 31.12.2016 r.	2017 Stan na dzień 30.06.2017 r.
Ogółem	5068	5026	5047	5072
W tym kobiety	2487	2480	2505	2521
do 18 roku życia	509	497	497	511
od 19 lat do 59 lat	1424	1403	1411	1393
pow. 60 lat	554	580	597	617
W tym mężczyźni:	2581	2546	2542	2551
do 18 roku życia	537	525	543	553
od 19 lat do 64 lat	1764	1736	1714	1708
pow. 65 lat	280	285	285	290

Źródło: Urząd Gminy w Parzęczewie – Ewidencja ludności

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwować można najpierw spadek a w pierwszym półroczu 2017 roku wzrost liczby mieszkańców gminy. Spadek dotyczy głównie 2015 roku. Od 2014 roku wzrasta liczba kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym. Wzrost odnotowano także w liczbie kobiet i mężczyzn do 18 roku życia. Spadek liczby kobiet i mężczyzn można zaobserwować w wieku produkcyjnym.

Tabela 2. Rynek pracy w gminie Parzęczew w latach 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017(I-III)
Bezrobotni ogółem	292	286	248	222
Bezrobotni długotrwale (pow. 12 m-ca)	177	163	153	146
Bezrobotni z prawem do zasiłku	31	45	30	24

Źródło: Informacja sygnalna PUP w Zgierzu

Rok 2015 oraz 2016 charakteryzuje się spadkiem liczby osób bezrobotnych w tym długotrwale. W 2015 roku wzrosła liczba osób z prawem do zasiłku.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2014- 2017

	2014	2015	2016	2017(I-IX)
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	111	177	174	122
Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	330	273	257	179

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie-programy, plany i sprawozdania własne Ośrodka

Z analizy powyższych danych zawartych w tabeli 3 zauważyć można znaczny wzrost liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną w roku 2015. Od 2017 roku zauważa się wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 4. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2014 - 2017

Powody	2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie

Ubóstwo	102	259	90	252	88	232
Bezdomność	3	3	2	2	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0	0	15	68
w tym: wielodzietność	0	0	0	0	14	67
Bezrobocie	79	244	69	202	63	176
Niepełnosprawność	27	68	15	30	30	66
Długotrwała lub ciężka choroba	12	36	12	41	18	50
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	0	0	3	6	3	6
w tym rodziny niepełne	0	0	3	6	2	4
rodziny wielodzietne	0	0	0	0	0	0
Przemoc w rodzinie	0	0	1	1	1	1
Alkoholizm	3	9	4	14	4	9
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	1	1	3	3
Zdarzenia losowe	0	0	1	1	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie – programy, plany i sprawozdania własne Ośrodka.

Od 2013 roku w gminie Parzęczew realizowany jest Program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Założeniem Programu jest stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli(gmin i powiatów) takich działań, które będą służyły(na szczeblu gminy) wsparciu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej, poprzez rozwój sieci asystentów rodziny zatrudnianych w gminach.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2014 - 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych wsparciem	6	6	6	11
Ilość dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	6	7	9	14

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie-programy,plany i sprawozdania własne.

W 2017 roku 8 rodzin z ogólnej liczby 11 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny jest objęta także nadzorem kuratora. W rodzinach objętych pracą socjalną i nadzorem kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno – bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Dzieci dorastające w rodzinach dysfunkcyjnych powielają nieprawidłowe wzorce zachowań, co ma zły wpływ na ich późniejsze środowisko rodzinne, a tym samym na całe społeczeństwo. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, doświadczając trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tych najmłodszych, ale wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu wynika, iż w pieczy zastępczej przebywa obecnie czworo wychowanków(w tym troje małoletnich) pochodzących z terenu Gminy Parzęczew. W roku 2017 w pieczy zastępczej nie zostało umieszczone żadne dziecko z terenu gminy.

Wnioski końcowe:

- 1) konieczne jest podjęcie działań naprawczych zmierzających do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku,
- 2) należy zapewnić opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, wobec których sąd orzekł umieszczenie w pałcówce opiekuńczo wychowawczej, w rodzinnych formach opieki zastępczej,
- 3) objęcie rodzin zastępczych oraz usamodzielniających się wychowanków specjalistycznym wsparciem.

III. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny z terenu Gminy Parzęczew, gdzie występuje:

- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- problem przemocy,
- ubóstwo i zagrożone ubóstwem

IV. ANALIZA SWOT PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PARZĘCZEW

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Parzęczew na lata 2018 – 2020 dokonano analizy SWOT Programu, który był realizowany i wdrażany w latach 2015 – 2017 przez Gminę Parzęczew

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Funkcjonujące w Gminie instytucje z obszaru polityki społecznej, • Działania na rzecz społeczności lokalnej-współpraca GOPS z Samorządem, Kołami Gospodyń wiejskich, Stowarzyszeniami, • Praca instytucji zgodna z strategiami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi, • Infrastruktura oświatowa, • Programy edukacyjne w szkołach, • Informatyzacja gminy, • Powołany Zespół interdyscyplinarny, • Doświadczenie, wiedza, znajomość środowiska lokalnego, podnoszenie kwalifikacji przez pracowników GOPS, • Zatrudnienie asystenta rodziny, • Realizacja programów profilaktycznych, • Budowa nowoczesnych boisk, • Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych(Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu, porady psychologiczne).	• Małe zaangażowanie organizacji pozarządowych działaniami wspierającymi procesy wychowawcze w rodzinie, • Mała ilość mieszkań socjalnych, • Brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia dziennego(brak pomieszczeń, wyposażenia), • Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, • Niewystarczająca świadomość w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, • Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, • Możliwość powstania placówki wsparcia dziennego.	• Wzrost kosztów utrzymania rodziny, • Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • Rozszerzenie zjawisk patologicznych (agresja, przemoc, uzależnienia), • Skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja, • Brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin.

Koordynator Programu:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie

Program Wsparcia Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2018-2020.

Cele niniejszego Programu są spójne z Celem Strategicznym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Parzęczew na lata 2010 – 2017.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Celem głównym niniejszego Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania aby dziecko mogło rozwijać się w rodzinie naturalnej.

Do działań w tym zakresie należy:

- 1) dostarczenie rodzicom wiedzy o prawidłowym funkcjonowaniu rodziny i jej znaczenia dla rozwoju dziecka,
- 2) wspieranie, m. in. poprzez poradnictwo rodzin przeżywających trudności,
- 3) udzielanie konsultacji dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem,
- 4) treningi umiejętności życiowych.

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

- 1) bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem,
- 2) mediacje i negocjacje dotyczące ich postępowania i korekty sytuacji,

3) pomoc doraźną tj.:

- pomoc materialną,
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, pisanie pism

4) pomoc długofalową:

- objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny,
- objęcie dziecka opieką przez placówkę wsparcia dziennego,
- zorganizowanie indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych,
- poradnictwo dotyczące spraw związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego,
- organizowanie obozów terapeutycznych,

Ważne jest wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej. Zabranie dziecka z rodziny naturalnej może nastąpić w przypadku gdy zostaną już wyczerpane inne możliwości a jego dobro jest zagrożone. Działaniu temu winna towarzyszyć zasada zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwojowych, które mogą zagwarantować rodzinne formy pieczy zastępczej. Należy więc promować, pozyskiwać i szkolić kandydatów na rodziny zastępcze.

Jednym z celów Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny te wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe.

Reasumując, Program Wspierania Rodziny chcąc przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom, kieruje się następującymi zasadami:

- 1) podejmowanie wczesnych działań profilaktycznych zanim narosną problemy,
- 2) praca z dzieckiem w jego środowisku rodzinnym,
- 3) szybkie działania nakierowane na powrót dziecka do rodziny naturalnej,
- 4) praca z młodzieżą zapobiegająca ich wykluczeniu społecznemu.

Działania:

Realizacja celu głównego wymaga podejścia interdyscyplinarnego ponieważ dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. W Gminie Parzęczew zadania z zakresu wspierania rodziny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, któremu gmina zleciła to zadanie.

I. VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
1.Diagnoza i analiza przyczyn występowania kryzysów w rodzinach	- przeprowadzenie wywiadów środowiskowych, - praca socjalna, - konsultacje ze specjalistami	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie	2018-2020
2.Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym	- edukacja rodziców w temacie prawidłowego funkcjonowania, - poradnictwo, - pomoc doraźna: · pomoc materialna, · pomoc w załatwianiu spraw, stwarzających problemy rodzinie. - pomoc długofalowa: · objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny, · organizacja zajęć terapeutycznych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, Gminny Ośrodek Zdrowia w Parzęczewie	2018-2020
3.Wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny	- zapewnienie specjalistycznego poradnictwa, - pomoc ze strony rodzin wspierających	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, pedagog, psycholog, rodziny wspierające	2018-2020
4.Wsparcie w integracji rodziny	- pomoc specjalistów, - mediacje	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, pedagog, psycholog	2018-2020
5.Reintegracja rodziny umożliwiająca powrót dziecka do rodziny naturalnej	- pomoc w przezwyciężaniu problemów życiowych, które spowodowały umieszczenie dziecka poza rodziną, - współpraca instytucjonalna, - praca edukacyjno-terapeutyczna z rodziną biologiczną, - opiniowanie wniosków do sądu o powrót dziecka do rodziny naturalnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, pedagog, psycholog	2018-2020
6.Wspieranie rodziny naturalnej, do której powróciło dziecko z pieczy zastępczej	- wspieranie rodziny, - monitorowanie przez okres roku sytuacji dziecka powracającego do rodziny biologicznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Parzęczewie, pedagog, psycholog	2018-2020

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny obejmują ponadto:
- realizację rządowych programów wspierania rodziny,

- monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej z terenu gminy Parzęczew,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- budżetu gminy,
- budżetu państwa,
- państwowych funduszy celowych,
- funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowania,
- budżetów organizacji pozarządowych,
- innych źródeł (np. darowizny).

VIII. MONITORING

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 dla Gminy Parzęczew jest dokumentem otwartym i długofalowym. Stanowi dokument, który wyznacza cele i zadania, wymaga więc oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Pozwoli to przeprowadzić kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań a także podjęcie działań korygujących. Informacje z realizacji Programu będą zawierane w kompleksowej informacji z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Parzęczewie za dany rok.

Przewodniczący
Rady Gminy

Władysław Krowczyk